



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**M. Antonii Marsilii Colvmnae, Bononiensis, I. C.
Archiepiscopi Salernitani, De Ecclesiasticorum Reddituum
Origine, & Iure Tractatvs**

Colonna, Marcantonio

Venetijs, 1575

Cap. XX. Reliquis porrò clericis omnibus debere Prælatos vita & moribus præstare, & quæ in ijs virtutes præ cæteris elucere debeant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61495](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61495)

quos uidere unicuique in promptu esse potest. Hypocri-
tæ ij sunt, qui cùm ab illa interna, & secretissima luce
ueritatis ceciderint, nihil est, unde uelint placere super-
bi, nisi fraudulentis simulationibus: & eorum hi mul-
tum cordati uidentur, qui quem uoluerunt fallere, ac
decipere, potuerunt: Itaque primi parentes, ut iam non
essent simplices, fecerunt de foliis fici sibi succinctora,
tanquàm tegentes pudenda sua, hoc est, occultantes sim-
plicitatem, de qua iam erubescibat astuta superbia, ut
totidem uerbis tradit Augustinus contra Manichæos,
lib. 2. cap. 15. in fi. Eos idem Augustinus in sermone 59.
de temp. 2. ser. 6. post Dominicam in Quinquagesima, to-
mo 10. comparat iis, qui spectaculis tecta facie incedunt
distincti cæruleo niueoq; colore, cæterisq; pigmentis,
habentes item simulacra oris lintea, gipsata, & uario co-
lore distincta, nonnunquàm colla, & manus perungen-
tes, ut ad personæ colorem perueniant, & populum, dum
in ludis agunt, modò sub specie uiri, modò fœminæ fal-
lant. Sinceri itaque, ac puri Sacerdotes esse debent, ut
Deo, cui inferuiunt, qui purissimus est, placeant. De his,
quoniam nobis in præsentia dicere propositum non est,
siquis plura uidere uelit, adeat Isidorum, lib. de summo
bono, cap. 24. ac D. Thom. secunda secundæ, quæst. 111.
& hæc hæctenus.

ARGUMENTVM.

*Reliquis porrò clericis omnibus debere Prælatos uita & mo-
ribus præstare: & quæ in ijs uirtutes præ cæteris eluce-
re debeant.*

RERVM SVMMÆ.

1 *Residentia Episcopis, & Parochis, ac alijs, qui regendi offi-
cium in Ecclesia habent, quàm maximè necessaria.*

Resi-

- 2 Residentia an sit de iure diuino, remissiuè.
- 3 Prædicatio Episcopis necessaria.
- 4 Cur Deus præcepit, ut Sacerdos Tabernaculum ingressurus, tintinnabulis ambiretur.
- 5 Episcopus imperitus eligendus non est, quòd mutus præco censetur.
- 6 Episcopi imperiti, canes non ualentes latrare, uocantur ab Esaiâ.
- 7 Lenitas & mansuetudo in Episcopo esse debet: & in eam rem multa recensentur.
- 8 Seueritas nimia à Canonibus improbata.
- 9 Imperium seruorum.
- 10 D. Gregorij lenitas in gubernando, pluraq; de eo exempla non iniucunda.
- 11 Gregorij XIII. Pontificis laus in regenda Dei Ecclesia.
- 12 Auaritia clericis, ut pestis fugienda.
- 13 Auaritiæ uis quanta sit.
- 14 Multi ex auaritia occasione sumpta, ac inuidia moti, prælatorum potestatem impiè in dubium reuocant.
- 15 Auaritia causam dedit questionis de iure reddituum Ecclesiasticorum.

CAPYT DVODECIMVM.



VM Ecclesiastica beneficia ijs potissimùm conferri debeant, qui sacris Ordinibus sint initiati, cap. cum secundum Apostolum, de præben. ex ijs, quæ superius dicta sunt, satis apparere potest, quibus rebus præditi esse debent, qui se se illis non indignos præstare uelint. Quæ cum quis adeptus fuerit, alia præstare uelint. Quæ cum quis adeptus fuerit, alia sunt, quæ sibi incumbunt, & ab ijs quàm maxime exiguntur, qui aut Episcopi, aut Parochi sunt; Eius uerò generis

1 neris aliqua recensēbimus. † Residencia primū necessaria est, ut Paulus testatur, *Attendite, inquit, uobis, & uni-*
 2 *uerso gregi, in quo uos posuit Spiritus sanctus Episcopos re-*
 3 *gere Ecclesiam Dei.* † Illam uerò diuino iure præceptam
 4 non pauci censuere. Sed cū nobis ea de re in præsentia
 5 tractandum non sit, qui de ea plura uidere cupit, adire po-
 6 terit Caietanum, Ambrosium Catherinum, Franciscum
 7 Torrentem, Thomam Campegiū, & Hieronymum Gi-
 8 gantem tract. de resid. Episc. Dominicū Sotum de iust.
 & iur. lib. 10. q. 3. art. primo. & post alios Naclātium Clu-
 giensem Episcopum, quæst. 12. ad Patres in Concilio Tri-
 dentino. † Prædicatio quoque requiritur: & ideò Domi-
 nus præceperat, ut Sacerdos tabernaculum ingressurus,
 tintinnabulis ambiretur, † quod meminisset Prædicato-
 ris officium se habere, nè ue iccirco superni inspectoris
 officium suo silentio offenderet, Exod. cap. 28. hanc ob
 rem Episcopum imperitum eligendum non esse, † quod
 is mutus præco censeretur, cautum est cap. si rector, 43.
 6 dist. † Eiusmodi uerò impios Episcopos canes non ual-
 7 lentes latrare appellat Esaias, cap. 56. † In omnibus uerò
 moderandis lenitas, ac mansuetudo summopere lauda-
 tur, ac requiritur: nanque castigati, ait text. in c. cum bea-
 tus Paulus, 45. distin. reuerentiam exhibent castiganti:
 8 † seueritatis autem nimix increpatio, nec correctionem
 recipit, nec salutem. Hinc dicebat August. Epist. 64. ad
 Aurelium Episcopum, relatus in ea. commensationes, 44.
 dist. *Seueritas autem exercenda est in peccata paucorum; ita*
q; mouebūtur spirituales, aut spiritualibus proximi, quorum
authoritate, & lenissimis quidē, & instantissimis admonitio-
nibus, ceterorū multitudo frāgatur. Hæc ille. *Rudis enim, &*
seuera correctio cæcum non illuminat, non sanat egrotum, non
curat infirmum, sed magis occidit. atq; in desperationē pericli-
tantem mittit. Boni nanque Rectores ex sua aliorum infirma-
tatem

tatem pensantes, magis per mansuetudinem, aut humilitatē peccantes ab erroris laqueo emere student, quàm per austeritatem mutantes in foueam propellere, c. recedite, 45. distin.
 9 † Hæc potissimum ijs prædicanda sunt, qui cum obscuris sint orti parentibus, nec admodum ingenue educati, Magistratus quandoque gerunt ac imperium seuerè nimis, ac superbè exercent, de quibus Claudian. lib. 1. in Euthio. his uersibus.

Asperius nihil est humili cum surgit in altum.

Cuncta ferit, dum cuncta timet; deseruit in omnes,

Vt se posse putet: nec bellua terrior ulla est,

Quam serui rabies in libera colla furentis.

Quam subiit, dominiq; memor quem uerberat, odit.

Lenitatem uerò maximè commendat Leo Episcopus, scribens Rustico Narbonensi Episcopo Epistola 90. Odio. inquit, habeantur peccata, nō homines; corripiantur tumidi, tolerantur infirmi, & quod seuerius castigare necesse est, non seuiantis plectatur animo, sed medentis, c. odio, 86. distinc. Libet hic Toletani Concilij XI. cap. 7. Tom. 2. Concilio. in eam rem pulcherrimam uerba adscribere. Cum, inquit, iuxta antiquæ constitutionis edictum, plus erga corrigendos agere debeat beneuolentia, quàm seueritas, plus cohortatio, quàm commotio, plus charitas, quàm potestas. Relatum est nobis, quòd quidam ex fratribus plus liuore odij, quàm correctionis studio subditos insequentes, dum se simulant spiritualem eis exhibere correctionem, indiscretam eis subito afferunt mortem, cum inauditos à se proyiciunt, & illicitis eos iudicijs sub penitentia puniunt. Quanta cum lenitate olim diuus Gregorius mores hominum moderatus fuerit ea testantur, quæ ab ipso literarum monumentis tradita sunt. † Inter alia cum Ecclesiam Anthonitanam uacare contigisset, ad quam Florentinus eius Ecclesiæ Archidiaconus electus fuerat, cui auaritiæ crimen obijciebatur, non asperè
 in

in eum inuectus est, sed inquiri leuissime mandauit, an quod sibi relatum fuerat, domum Archidiaconi nullum unquam hospitem amicum fuisse ingressum, uerum esset; idque an ex necessitate, aut ex tenacitate proueniret. Cū etiam de Rustico Diacono ad eandem Ecclesiam assumēdo ageretur, ei que illud imperitiā, quod non omnes psalmos recitare sciret, obijceretur; mitissime itē inquiri iussit, quantos psalmos teneret. Insuper cū Florentinus Rauenatensis Archidiaconus ad eiusdem Anconitanæ Ecclesiæ regimen proponeretur, non confestim illum à Rauenatēsi Ecclesia auocauit, sed cum eiusdem Episcopo agi præcepit, ut eum concederet, nisi aliud obstaret canonicum, ne contra suam uoluntatem eum assumere uideretur,

- 11 tur, c. primo, 85. dist. f. Probatissimæ huius lenitatis exemplum maximum præbet toto terrarum Orbi Sanctissimus Gregorius XIII. qui seueritatem magna cum humanitate coniungēs, cuncta prudentissimè prouidet, optimè regit, ac sanctissimè moderatur: ita Deus diutissime nobis illum incolumen seruet. Quod si quandoque seuerè cum aliquo actum sit, ut ad lenitatem reditus detur, docet Augustinus Epistola. 109. ad Monachos, his uerbis: *Quando necessitas discipline in moribus coercendis dicere uos dura uerba compellit, si etiam ipsi modum uos excessisse sentitis, non à uobis exigitur, ut uos à subditis ueniam postuletis, ne apud eos, quos oportet esse subiectos, dum nimium seruatur humilitas, regendi frangatur auctoritas: & tamen peccata est uenia ab omnium Domino, qui nouit eos, quos plus iusto fortè corripitis, quanta beneuolentia diligatis, capit.*
- 12 quando, 86. distinct. Hæc potissimum ex multis, quæ ijs qui Ecclesijs præsumunt, necessaria sunt, elegimus. Illud uerò nedū Sacerdotibus, sed & alijs inferiorū Ordinū clericis, cū aut ad Episcopatus, aut cætera beneficia Ecclesiastica assumuntur, summo studio cauendum est, ne se turpi lu

cro auaritiæ dedant, quæ Idolorum est seruitus, ca. auaritiæ, de præben. suffarcinatos enim auro Christum nudum sequi maximè absurdum est, ut testis est D. Hieronymus ad Nepotianum de Vita Clericorum; relatus in capitu. gloria Episcopi, 12. quæst. 2. cupiditas enim Prælati-
 13 6. † Teterimè autem huiusce pestis, nimirum auaritiæ, tanta uis est, ut multos quotidie cernamus, qui illa ipsa quasi obcæcati, in omnes nequitia genus proni iuunt, ni-
 hil non audent; ac dum rapere ad se omnia student, diuina humanaque iura peruertunt. Qua ex re fit, ut maximè at-
 tollatur laudibus, quisquis à lucri cupiditate alienus est, quin & ad Superum felicitatem proximè accedere uidea-
 tur. Salomon in Ecclesiastico: *Beatus, vir, inquit, qui post aurum non obiit, nec sperauit in pecunia Thesauris, quis est hic, & laudabimus?* Torfit semper, torquetque adhuc mor-
 talium animos pecuniæ studium, & cum seculares uiri il-
 lud affectantes officio suo deesse existimentur, tum uerò
 14 magis dolendum nobis est, quòd uideamus multos hinc
 audaciores factos, non auaritiæ modò prælatorum cri-
 minatos fuisse, sed eorum potestatem per quam impie, so-
 laque ad id inuidia adductos in dubium reuocasse. Pro-
 pterea multa passim excitantur quæstiones, quarum (ut
 plereque detestabiles odijque, ac liuoris plenissimæ sunt)
 sic illa certe probabilior, Num beneficiarij reddituum Ec-
 clesiasticorum dominium, an uerò usum fructum, seu po-
 tius

tius nudum usum habere existimandi sint. Quoniam uero hæc quæstio, si quæ nunquam alia, tum sacrarum literarum, tunc etiam Pontificij iuris interpretes sollicitos habuit, neque id immeritò, cum clericorum plane omnium hic negotium agatur; faciendum nobis esse duximus, ut illam accuratè tractaremus; Qua in re faciliorem certè ad ueritatem obtinendam aditum aperient, quæ de reddituum Ecclesiasticorum origine, de uarijs beneficiorum generibus, de quæ moribus, ac qualitate personarum quæ iure illa ualeant obtinere, hæctenus consultò præfati sumus.

Finis Secunde Partis.

T R A C T A T V S

P A R S T E R T I A

A R G V M E N T V M

In hac parte quaestiones plurimas interesse, et ad benefici-
 orum reddituum Ecclesiasticorum dominium sunt: Quæ
 si coram consueuerint, ad eorum restitutionem tenentur
 restituere, in hoc tenentur canonice. Doctores hanc
 sententiam, per omnes commodissime ad ius tantum re-

A R G V M E N T V M

1. In hac parte quaestiones plurimas interesse, et ad benefici-
 orum reddituum Ecclesiasticorum dominium sunt: Quæ
 si coram consueuerint, ad eorum restitutionem tenentur
 restituere, in hoc tenentur canonice. Doctores hanc
 sententiam, per omnes commodissime ad ius tantum re-